

جمهوری اسلامی ایران

اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران

اداره آموزش و پرورش منطقه ۱۶ تهران

دبیرستان نمونه دولتی فرهنگ شهید شریفی

شماره صندلی:

نام و نام خانوادگی:

کلاس: صابرین ۱ و ۲ و ۳

نوبت امتحانی دی ماه

سوال امتحانی درس: علوم و فنون ۲

دبیر: آقای سرلک - مسلمی فر

سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶

رشته ادبیات و علوم انسانی

پایه: یازدهم

ساعت امتحان: ۸۰ دقیقه
وقت امتحان: ۸۰ دقیقه
تاریخ امتحان: ۹۶/۱۰/۲۰
تعداد صفحه سوال: ۴

بارم

ردیف

جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

۱

۲

الف) مولوی در دو محور..... و..... آثار جاودانه‌ای پدید آورد.
 ب) سلمان ساوجی در غزل توجه خاصی به..... و مولوی داشته است و قصایدی را به سبک..... سروده است.
 پ) کتاب..... توسط ملا حسین واعظ کاشفی به نثر ساده بازگو شد و «انوار سهیلی» نام گرفت.
 ت) کاهش کاربرد واژه‌های «ایدون، ایدر، ابا و ابر» از ویژگی‌های قلمرو..... سبک عراقی است.
 ث) کتاب «محاکوه اللغتين» نوشته‌ی..... به زبان ترکی است.
 ج) عبید زاکانی در منظومه «موش و گربه» ناهنجاری‌های اجتماعی را به خصوص در دو طبقه حاکمان و قاضیان به طنز و به شیوه‌ی..... بیان کرده است.

درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید.

۲

۰/۷۵

الف) کتاب تاریخ جهانگشا نمونه‌ای از جریان ساده‌نویسی در سبک عراقی است. ()

ب) تأسیس عمارت «ربع رشیدی» در تبریز اقدام فرهنگی فخر الدین عراقی است. ()

پ) چهارچوب زبان در سبک عراقی همان چهارچوب فارسی قدیم (سبک خراسانی) به علاوه مختصات جدید است. ()

۱

۳ نام پدید آورندگان را به اثر مربوط به خود وصل کنید. (یک اثر اضافه است.)

نام پدید آورنده

الف) حمد الله مستوفی

ب) جلال الدین دوانی

پ) شمس قیس رازی

ت) عبدالرحمان جامی

۰/۷۵

۴ جدول زیر را که مقایسه ویژگی‌های سبک خراسانی با سبک عراقی است، کامل کنید.

سبک خراسانی	سبک عراقی
وصال	-----
-----	باور به قضا و قدر
راج روحیه پهلوانی و حماسی	-----

به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۵

۱

الف) چه کسی در سرودن غزل‌های عاشقانه سرآمد شاعران و نویسندگان فارسی زبان است؟

ب) دیوان شاه نعمت الله ولی در بردارنده‌ی چه مضامینی است؟

پ) جمله «امیر تیمور به من دستور داد ساده بنویسم، به طوری که عامه مردم بفهمند.» متعلق به کدام کتاب است؟

ت) بعد از وقوع کدام اتفاق، ادب عربی دچار انحطاط شد؟

۰/۵ ۰/۷۵ ۰/۵	<p>۶ به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید. الف) علّت نام‌گذاری سبک این دوره (قرن ۷ تا ۹) با عنوان عراقی چیست؟ ب) درباره لحن و ویژگی‌های مهمّ حافظ در غزل‌سرایی توضیح دهید. پ) جریان نثر در دوره‌ی عراقی به چه سمتی رفت و چه تفاوتی با قرن ششم پیدا کرد؟</p>	
۰/۵ ۰/۵	<p>۷ با توجه به شعر زیر به سؤالات مطرح شده پاسخ دهید. ز دو دیده خون‌فشانم ز غمت شب جدایی در گلستان چشمم ز چه رو همیشه باز است سرِ برگ گل ندارم، ز چه رو روم به گلشن چه کنم که هست اینها گل باغ آشنایی به امید آن که شاید تو به چشم من در آیی که شنیده‌ام ز گل‌ها همه بوی بی وفایی «فخرالدین عراقی» الف) دو مورد از ویژگی‌های ادبی سبک عراقی را در این شعر بیابید. ب) دو مورد از ویژگی‌های فکری ابیات را بنویسید.</p>	
۱/۵	<p>۸ متن زیر را از نظر تاریخ ادبیات و زیبایی‌شناسی بررسی کنید. «پس از ابرکرم، باران محبّت بر خاک آدم بارید و خاک را گل کرد و به ید قدرت در گل از گل دل کرد.» «مرصاد العباد»</p>	
۱	<p>۹ ویژگی‌های زبانی ابیات فردوسی و حافظ را با توجه با اشعار زیر با یکدیگر مقایسه کنید. (۲ مورد) دلیری که بُد نام او اشکبوس بیامد که جوید ز ایران نبرد خروشید کای نامداران مرد همی بر خروشید بر سان کوس سر هم نبرد اندر آرد به گرد کدام از شما آید اندر نبرد «فردوسی» *** کی شعر تر انگیزد خاطر که حزین باشد از لعل تو گر یابم انگشتی زنه‌ار غمناک نباید بود از طعن حسود ای دل هر کاو نکند فهمی زین کلک خیال‌انگیز یک نکته از این معنی گفتیم و همین باشد صد ملک سلیمانم در زیر نگین باشد شاید که چو وا بینی خیر تو در این باشد نقشش به حرام ار خود، صورتگر چین باشد «حافظ»</p>	

- ۱۰ نوع تشبیه‌های به کار رفته را در بیت زیر، مشخص کنید.
زمین چون سینه‌ی سهراب زیر جوشن برگ
- ۱۱ با توجه به ابیات و عبارت زیر موارد خواسته شده را بنویسید.
الف) هر چه به گرد خویشتن می‌نگرم در این چمن
ب) هرگز کسی نداد بدین‌سان نشان برف
پ) آورده‌اند که در ناحیت کشمیر متصدی خوش و مرغزار نزه بود که در پیش جمال، او دم طاووس به پر زاغ مانستی.
ت) صدا چون بوی گل در جنبش آب
ج) خاتم ملک سلیمان است علم
۱) در بیت الف - مشبه به:
۲) در بیت ب - مشبه:
۳) در بیت پ - ادات تشبیه:
۴) در بیت ت - وجه شبه:
- ۱۲ معنی نهاده (حقیقی) و نانهاده (مجازی) را در واژه‌های مشخص شده بررسی کنید و در جدول قرار دهید.
الف) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق
ب) از من غمزده دل می‌طلبد غمزه‌ی دوست
تا بگویم شرح درد اشتیاق
دوستان، دلبر ما نرگس گویا دارد

واژه	معنای نهاده	معنای نانهاده
سینه		
نرگس		

- ۱۳ در بیت «آفرین، جان آفرین پاک را آن که جان بخشید و ایمان خاک را» مجاز و قرینه را مشخص کنید.
- ۱۴ در سروده‌های زیر مجاز را مشخص کنید و معنای نانهاده (مجازی) هر یک را بنویسید.
الف) به یاد روی شیرین بیت می‌گفت
ب) برو ای گدای مسکین در خانه‌ی علی زن
چو آتش تیشه می‌زد کوه می‌سفت
که نگین پادشاهی دهد از کرم گذار
- ۱۵ برای هر یک از واژه‌های زیر «وزن‌واژه‌ی» مناسب بنویسید و «خوشه‌ی هجایی» آن را مشخص کنید.

واژه	وزن واژه	خوشه‌ی هجایی
دریادلان
رهایی

وزن واژه‌ی مناسب خوشه‌های هجایی زیر را بنویسید.

۱۶

۰/۵

(الف) (_ UU _) : (ب) (_ UU _) :

بیت زیر را متناسب با پایه‌های آوایی تفکیک کنید، سپس وزن واژه و خوشه‌ی هجایی هر یک را در خانه‌ای در جدول زیر جای دهید.

۱۷

۱/۵

چه خوش صید دلم کردی بنام چشم مستت را که کس آهوی وحشی را ازین بهتر نمی‌گیرد

	پایه‌های آوایی (مصراع اول)
	(مصراع دوم)
	وزن واژه
	خوشه‌ی هجایی

با توجه به آهنگ بیت‌های داده شده، با ذوق خود، پایه‌های آوایی مناسب (غیر از واژه‌های بیت) را تولید کنید و آن را در

۱۸

۰/۲۵

خانه‌های خالی بنویسید.

دلبر جانان من، برده دل و جان من / دلبر جانان من، دلبر جانان من

دَل بَ رَجَا	نَا نِ مَن	جَا نِ مَن
بُر دِ دِلْ	جَا نِ مَن

کدام گزینه با بیت زیر هم وزن است؟

۱۹

۰/۵

یا رب از عرفان مرا پیمانهای سرشار ده

(الف) روزگار است آن که گه عزت دهد گه خوار دارد

(ب) هر آن دل را که سوزی نیست، دل نیست

(پ) من که دارم در گدایی گنج سلطانی به دست

(ت) هر کسی را سیرتی بنهاده‌ام

چشم بینا، جان آگاه و دل بیدار ده

چرخ بازیگر از این بازیچه‌ها بسیار دارد

دل افسرده غیر از آب و گل نیست

کی طمع در گردش گیتی دون پرور کنم

هر کسی را اصطلاحی داده‌ام

«پیروز و سرافراز باشید»